

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

**Obhajoba českých regionálních zájmů na půdě Výboru
regionů EU**

Stanislava Zoubková

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Stanislava Zoubková

Veřejná správa a regionální rozvoj – k.s. Hradec Králové

Název práce

Obhajoba českých regionálních zájmů na půdě Výboru regionů EU

Název anglicky

Presentation of Czech Interests in the Committee of the Regions EU

Cíle práce

Cílem práce je charakterizovat fungování Výboru regionů jako evropského orgánu hájící zájmy místních a regionálních samospráv členských zemí EU a také zhodnotit činnost českých zástupců na půdě této významné instituce.

Dílčím cílem je analyzovat historii, fungování a současné i budoucí priority české delegace při Výboru regionů.

Současně chce autorka poukázat na konkrétní dokument (stanovisko), které je realizováno českým zpravodajem, popsat proces jeho vzniku a také analyzovat jeho přínosy pro českou regionální scénu.

Metodika

Při zpracování práce bude využita analýza dostupných informací – studium dokumentů. Ta bude podpořena polostrukturovanými rozhovory s koordinátorem / členy české národní delegace ve Výboru regionů.

Doporučený rozsah práce

30-50

Klíčová slova

Výbor regionů, česká delegace, kraj, obec, stanoviska

Doporučené zdroje informací

BROKL, L. *Reprezentace zájmů v politickém systému České republiky.*

ČMEJREK, J. – BUBENÍČEK, V. – LUHANOVÁ, M. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA HUMANITNÍCH VĚD. *Politika v regionálním rozvoji : úvod do studia.* V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta ve vydavatelství Credit, 2004. ISBN 80-213-1157-6.

ČMEJREK, J. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA. *Obce a regiony.* Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-87197-00-4.

HUDEČKOVÁ, H. – LOŠŤÁK, M. – ŠEVČÍKOVÁ, A. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA HUMANITNÍCH VĚD. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova.* V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2006. ISBN 978-80-213-1413-9.

SVOBODA, K. – ČESKO. ZÁKON O HLAVNÍM MĚSTĚ PRAZE (2000), – ČESKO. ZÁKON O KRAJÍCH (2000), – ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). ZÁKON O OKRESNÍCH ÚŘADECH (1990), – ČESKO. ZÁKON O OBCÍCH (2000). *Územní samospráva a státní správa.* Praha: Eurounion, 2000. ISBN 80-85858-90-8.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Markéta Jüptnerová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 18. 2. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 1. 3. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 13. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Obhajoba českých regionálních zájmů na půdě Výboru regionů EU" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 13. března 2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Markétě Jüptnerové, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce a za pomoc během jejího zpracování. Děkuji též Ing. Petru Osvaldovi, bývalému zástupci a současnému koordinátorovi Evropského výboru regionů za ochotu poskytnout rozhovor.

Obhajoba českých regionálních zájmů na půdě Výboru regionů EU

Abstrakt

Cílem předkládané bakalářské práce s názvem „Obhajoba českých regionálních zájmů na půdě Výboru regionů EU“ je charakterizovat fungování Výboru regionů jako evropského orgánu hájícího zájmy místních a regionálních samospráv členských zemí Evropské unie a ukázat činnost českých zástupců na půdě této významné instituce, shrnout priority české národní delegace a analyzovat její historii.

Teoretická část se zabývá úlohou, organizací a principy fungování Evropského výboru regionů. Vlastní část práce se soustředí na působení české národní delegace. Na konkrétním příkladu, kterým je vypracování stanoviska Výboru regionů k Zelené knize o aplikacích družicové navigace českým zpravodajem, je detailněji znázorněna práce zástupců naší národní delegace.

Při zpracování práce byla využita analýza dostupných informací – studium odborné literatury, článků, elektronických zdrojů a oficiálních dokumentů Evropského výboru regionů a Evropské unie. Pro získání doplňujících informací byla zvolena metoda polostrukturovaného rozhovoru se současným koordinátorem české národní delegace při Výboru regionů a zároveň bývalým zpravodajem stanoviska Výboru regionů k Zelené knize o aplikacích družicové navigace.

Klíčová slova: Výbor regionů, česká delegace, kraj, obec, stanoviska, projekt Galileo

Presentation of Czech Interests in the Committee of the Regions EU

Abstract

The aim of the bachelor thesis entitled "Presentation of Czech Interests in the Committee of the Regions EU" is to characterize the functioning of the Committee of the Regions as a European organ defending the interests of local and regional authorities in the EU and to show the activities of Czech representatives in this important institution, summarize the priorities of the Czech national delegation and analyze its history.

The theoretical part deals with the role, organization and functioning of the European Committee of the Regions. The own part of the work focuses on the activities of the Czech national delegation. The work of the representatives of our national delegation is illustrated in more detail on a specific example, which is the drafting of the Committee of the Regions' opinion on the Green Paper on satellite navigation applications by the Czech rapporteur.

The analysis of available information was used in the elaboration of the work - study of professional literature, articles, electronic resources and official documents of the European Committee of the Regions and the European Union. In order to obtain additional information, the method of a semi-structured interview with the current coordinator of the Czech national delegation to the Committee of the Regions and at the same time a former rapporteur of the Committee of the Regions' opinion on the Green Paper on Satellite Navigation Applications was chosen.

Keywords: European Committee of the Regions, Czech delegation, region, municipality, opinions, Galileo project

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	14
3.1 Zásada subsidiarity	14
3.2 Legislativní proces	14
3.3 Evropský výbor regionů	15
3.3.1 Úloha Výboru regionů	15
3.3.2 Politické priority	17
3.3.3 Členové Výboru regionů.....	18
3.3.4 Plenární zasedání	19
3.3.5 Předsednictvo	20
3.3.6 Konference předsedů	21
3.3.7 Generální tajemník.....	21
3.3.8 Politické skupiny Výboru regionů	21
3.3.9 Odborné komise	22
4 Vlastní zpracování.....	24
4.1 Sběr informací.....	24
4.2 Předvstupní období.....	25
4.2.1 Podmínky pro českou regionální politiku	25
4.2.2 Společný konzultativní výbor	26
4.3 Česká národní delegace v Evropském výboru regionů	27
4.3.1 Členové české národní delegace	27
4.3.2 Činnost zástupců české národní delegace	29
4.3.3 Priority české národní delegace	31
4.4 Projekt Galileo	33
5 Výsledky a diskuse	40
5.1 Působení české národní delegace ve Výboru regionů.....	40
5.2 Nedostatky v komunikaci s regionálními aktéry.....	40
6 Závěr.....	41
7 Seznam použitých zdrojů	44
8 Přílohy.....	48

Seznam obrázků

Obrázek 1	Sídlo Evropského výboru regionů v Bruselu.....	16
Obrázek 2	Shromáždění členů Výboru regionů při plenárním zasedání	20
Obrázek 3	Pražský dům v Bruselu.....	30
Obrázek 4	Sídlo EUSPA v Praze	39

1 Úvod

V souvislosti s decentralizačním procesem získaly kraje a obce právo na samostatnou správu svých záležitostí. Toto právo jim dává zákon č. 129/2000 Sb. o krajích a zákon č. 128/2000 Sb. o obcích. Vyšší orgány, v případě obcí se jedná o státní orgány a orgány krajů, v případě krajů o státní orgány, mohou do jejich samostatné působnosti zasahovat jen vyžaduje-li to ochrana zákona a jen způsobem, který stanoví zákon. Zároveň byla krajům i obcím svěřena část státní správy, kterou jejich orgány vykonávají v rámci přenesené působnosti.^{1 2} Decentralizací ve státní správě rozumíme delegování politické moci na orgány na nižších stupních vládnutí z důvodu efektivnějšího rozhodování. Orgány regionální a místní úrovně mají detailnější znalosti o dění v okolí, mají tak možnost snáze a účinněji detekovat problémy, se kterými se občané potýkají.

Regiony – kraje i obce – získaly díky decentralizačním snahám možnost vstupovat i do mezinárodních vztahů. Nejčastějšími motivy, které vedou obce a regiony k paradiplomacickým aktivitám, jsou ekonomické, politické a kulturní.

Dle výzkumu Víta Dostála se důvody pro zahraniční spolupráci českých krajů kraj od kraje různí, dominují však ekonomická témata – hospodářská spolupráce (zejména podpora exportu a investic), podpora cestovního ruchu. Další důležitou oblastí je rozvoj dopravní infrastruktury a vědeckovýzkumná spolupráce. Následují oblasti dopravy, zdravotnictví, ochrany životního prostředí, kultury, školství, rozvojové spolupráce a spolupráce v oblasti sportu.³

K častým formám navazování mezinárodní spolupráce na úrovni měst, obcí a regionů patří přeshraniční spolupráce, partnerské vztahy mezi jednotlivými městy a regiony, zakládání regionálních kanceláří v Bruselu a vstup do mezinárodních uskupení a organizací. K nejvýznamnějším organizacím, které byly vytvořeny s cílem sdružit evropské obce a regiony a hájit jejich zájmy a jejichž členy se stali i čeští zástupci, se řadí Rada evropských obcí a regionů (Council of Europe Municipalities and Regions – CEMR), Kongres místních

¹ Zákon o krajích (Zákon č. 129/2000 Sb.) [online]. [cit. 2022-02-19]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-129](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-129)

² Zákon o obcích (Zákon č. 128/2000 Sb.) [online]. [cit. 2022-02-19]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128)

³ DOSTÁL, V. *Paradiplomacie českých krajů: regiony jako aktér mezinárodní politiky*. 2017

a regionálních samospráv Rady Evropy (Congress of Local and Regional Authorities of Europe – CLRAE) a Evropský výbor regionů (European Committee of the Regions – VR). Výbor regionů představuje vrcholný orgán sloužící místním a regionálním vládám, jejich hlas je zprostředkováván přímo na půdě Evropské unie. Česká republika se stala oficiálním členem Výboru regionů po svém přistoupení do Evropské unie v roce 2004. Právě Výbor regionů, jeho význam, fungování a prezentace práce českých zástupců bude předmětem této bakalářské práce.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem práce je charakterizovat fungování Výboru regionů jako evropského orgánu hájícího zájmy místních a regionálních samospráv členských zemí EU a také zhodnotit činnost českých zástupců na půdě této významné instituce.

Dílčím cílem je analyzovat historii, fungování a současné i budoucí priority české delegace při Výboru regionů.

Současně chce autorka poukázat na konkrétní dokument (stanovisko), které je realizováno českým zpravodajem, popsat proces jeho vzniku a také analyzovat jeho přínosy pro českou regionální scénu.

2.2 Metodika

Při zpracování práce je použita jako hlavní metoda analýza dokumentů, kterými jsou především oficiální dokumenty Evropského výboru regionů a dokumenty Evropské unie s vazbou na fungování Evropského výboru regionů. Doplnkovou metodou je polostrukturovaný rozhovor s koordinátorem a bývalým členem české národní delegace ve Výboru regionů. Tato metoda byla zvolena pro získání rozšiřujících a doplňujících informací a lepší orientaci v daném tématu.

Práce je rozdělena na dvě části. První část se zabývá teoretickými východisky a charakterizuje fungování Evropského výboru regionů. Druhá část práce je věnována působení české národní delegace při Výboru regionů. Zároveň je na konkrétním vypracovaném stanovisku přiblížena činnost zástupců ve Výboru regionů.

3 Teoretická východiska

3.1 Zásada subsidiarity

Smlouva o Evropské unii zakotvila do rozhodovacích mechanismů zásady subsidiarity a proporcionality. „Podle zásady subsidiarity jedná Unie v oblastech, které nespádají do její výlučné pravomoci pouze tehdy a do té míry, pokud cílů zamýšlené činnosti nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy na úrovni ústřední, regionální či místní, ale spíše jich, z důvodu jejího rozsahu či účinků, může být lépe dosaženo na úrovni Unie.“⁴ „Každý občan má právo podílet se na demokratickém životě Unie. Rozhodnutí jsou přijímána co nejotevřeněji a co nejblíže občanům.“⁵

Dle Protokolu o používání zásad subsidiarity a proporcionality, kterým se stanovují podmínky pro jejich použití, „každý orgán neustále dbá na dodržování zásad subsidiarity a proporcionality vymezených v článku I-11 Ústavy“⁶ (Ústava pro Evropu). „Před předložením návrhu evropského legislativního aktu povede Komise rozsáhlé konzultace. Tyto konzultace musí případně přihlížet k regionálnímu a místnímu rozměru zamýšlené činnosti. V mimořádně naléhavých případech Komise tyto konzultace nepovede. Své rozhodnutí odůvodní v návrhu.“⁷

3.2 Legislativní proces

Řádný legislativní proces Evropské Unie začíná návrhem Komise předloženým Evropskému parlamentu a Radě Evropské unie. Současně je předkládám také všem parlamentům členských států a v případě, že je to stanoveno ve Smlouvě, také Hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. Výbor regionů spolu s Evropským hospodářským a sociálním výborem plní poradní funkce pro Evropský parlament, Radu

⁴ Úřední věstník Evropské unie C 326/17, *Smlouva o Evropské Unii*, článek 5 [online]. [cit. 2021-10-02]. Dostupné z WWW: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0008.02/DOC_1&format=PDF

⁵ Úřední věstník Evropské unie C 326/17, *Smlouva o Evropské Unii*, článek 10 [online]. [cit. 2021-10-02]. Dostupné z WWW: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0008.02/DOC_1&format=PDF

⁶ Úřední věstník Evropské unie C 310/207, *Protokol o používání zásad subsidiarity a proporcionality*, článek 1 [online]. [cit. 2021-10-02]. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2004:310:0207:0209:CS:PDF>

⁷ Úřední věstník Evropské unie C 310/207, *Protokol o používání zásad subsidiarity a proporcionality*, článek 2 [online]. [cit. 2021-10-02]. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2004:310:0207:0209:CS:PDF>

a Komisi.⁸ Stávají se tak dalšími aktéry v řádném legislativním procesu, „s nimiž v případech uvedených ve Smlouvě musí Komise, Parlament a Rada konzultovat (obecně v případě politiky týkající se jejich sféry zájmu). Pokud je konzultace s těmito výbory v rámci řádného legislativního postupu povinná, Parlament nesmí přijmout své stanovisko v prvním čtení předtím, než získá stanovisko výborů. Parlament, Rada nebo Komise mohou výborům stanovit časovou lhůtu, do které musejí své stanovisko předložit (článek 304 a 307 Smlouvy o fungování EU). Po uplynutí stanovené lhůty mohou jednat i bez tohoto stanoviska. Oba uvedené výbory mohou navíc přijímat stanoviska z vlastního podnětu.“⁹

Proces může dosáhnout až tří čtení odděleně na půdě Parlamentu a Rady. Parlament a Rada pak přijímají právní předpisy společně. „Žádný z nich nemůže přijmout právní předpis bez souhlasu druhého a oba orgány musejí přijmout totéž znění. Této dohody lze dosáhnout v průběhu každého ze tří možných čtení v rámci řádného legislativního postupu. V případě, že je legislativní návrh v některé fázi postupu zamítnut nebo Parlament a Rada nemohou dosáhnout kompromisu, návrh není přijat a postup je ukončen.“¹⁰

3.3 Evropský výbor regionů

3.3.1 Úloha Výboru regionů

Jak již bylo zmíněno, Výbor regionů je poradní institucí Evropské Unie. Sdružuje zástupce místních a regionálních samospráv členských zemí, kteří mají ze své úrovně vládnutí zkušenosti s dopady unijních rozhodnutí na občany a mohou tak vnést do řešené problematiky praktické znalosti. Je tak zajištěno, že do evropského víceúrovňového procesu rozhodování je vedle evropských a národních orgánů zapojen také stupeň místní a regionální, který ze své pozice umožňuje také kontrolu případného porušení zásady subsidiarity.

Výbor regionů se řadí k nejmladším evropským institucím, založen byl v roce 1994 Maastrichtskou smlouvou v reakci na snahy místních a regionálních orgánů o možnost přímého vyjádření svých postojů a názorů a o možnost podílet se na tvorbě právních předpisů EU, které se jich přímo dotýkají. Smlouva o fungování Evropské unie udává, že „Evropský

⁸ Úřední věstník Evropské unie C 326/17, *Smlouva o Evropské Unii*, článek 13 [online]. [cit. 2021-10-02]. Dostupné z WWW: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0008.02/DOC_1&format=PDF

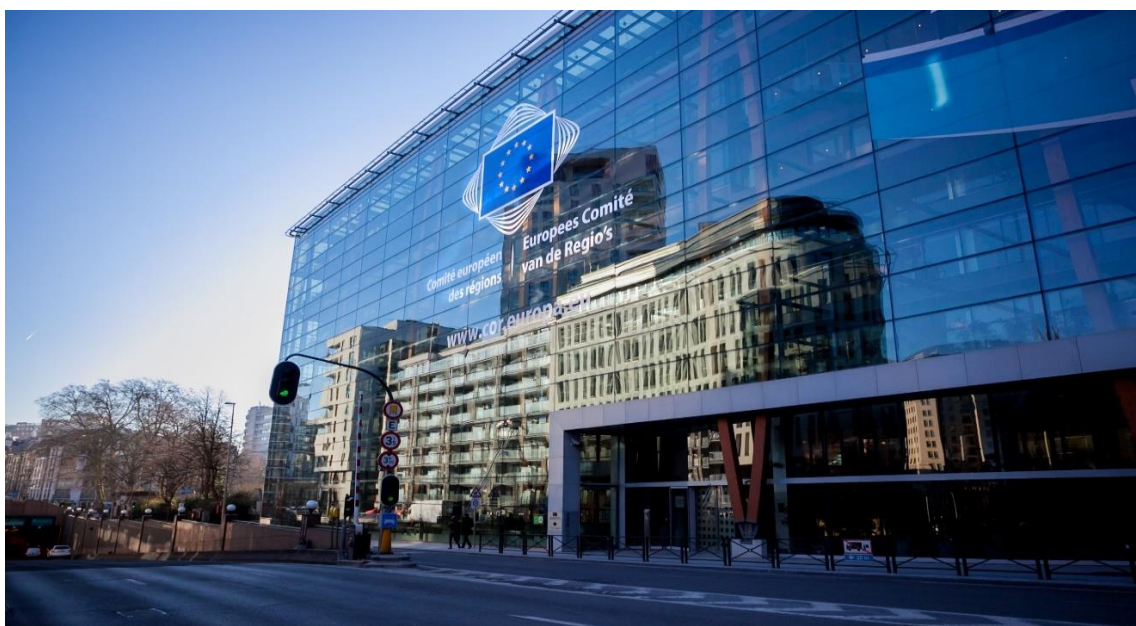
⁹ Dokument Evropské unie, *Příručka řádného legislativního postupu* [online]. [cit. 2021-10-02]. Dostupné z WWW: https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/215109/OLP_2020_CS.pdf

¹⁰ Tamtéž.

parlament, Rada nebo Komise konzultují Výbor regionů v případech, které Smlouvy stanoví, a ve všech ostatních případech, v nichž to některý z těchto orgánů považuje za vhodné, zejména v případech týkajících se přeshraniční spolupráce“¹¹ K dalším oblastem, které jsou s Výborem konzultovány, se řadí např. sociální politika, otázky týkající se životního prostředí, vzdělávání, kultury a dopravy. Vedle povinně konzultovaných oblastí je Výboru též dána možnost vlastní iniciativy ve vydávání stanovisek ve věcech, které mají vliv na regionální zájmy.¹² Tím tak získal šanci k zařazení svých záležitostí na program jednání.

Lisabonskou smlouvou bylo Výboru regionů umožněno podat na ochranu svých práv žalobu k Soudnímu dvoru Evropské unie v případě porušení zásady subsidiarity některým legislativním aktem, „pro jejichž přijetí Smlouva o fungování Evropské unie stanoví, že má být konzultován.“¹³ Ze své pozice tak udržuje vztahy s politickými reprezentanty EU a zástupci národních, regionálních a místních vlád.

Obrázek 1 Sídlo Evropského výboru regionů v Bruselu

Zdroj:

<https://www.google.com/search?q=Jacques+Delors+Building&sa=X&tbm=isch&source=iu&ictx=1&vet=1&ved=2ahUKEwiblaXQwvD1AhXiMewKHbldA9UQuqIBegQIIBAD&biw=1366&bih=568&dpr=1#imgrc=IPJJq3eAUgJN2M>

¹¹ Úřední věstník Evropské unie C 326/47, *Smlouva o fungování Evropské unie*, čl. 307 [online]. [cit. 2021-10-04]. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=cs>

¹² Tamtéž.

¹³ Úřední věstník Evropské unie C 306/152, *Lisabonská smlouva*, čl. 18 [online]. [cit. 2021-10-04]. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2007:306:FULL&from=CS>

3.3.2 Politické priority

Zástupci Evropského výboru regionů se v aktuálním období let 2020 – 2025 usnesli na těchto hlavních prioritních oblastech:

Priorita č. 1: Přiblížit Evropu občanům – demokracie a budoucnost EU

„Přehodnotit způsob, jakým dnes funguje demokracie, a zamyslet se nad tím, jak je zapotřebí ji v budoucnu zmodernizovat, aby byla Evropská unie schopna účinněji reagovat na potřeby občanů. Hlavní prioritou je přiblížit Evropu jejím občanům a posílit evropskou demokracii na všech úrovních správy. Cílem je zlepšit způsob fungování EU a zajistit, aby její politiky a programy odpovídaly skutečným potřebám občanů.“¹⁴

Je třeba vést dialogy s občany, podporovat jejich účast na věcech veřejných, hledat nové neotřelé metody participace občanů na evropských záležitostech, rozvíjet různé další iniciativy naplňující uvedený cíl. Výbor regionů provádí mezi obyvateli členských zemí Evropské unie průzkum s názvem Future of Europe týkající se problémů, které se vyskytující v regionech, návrhů na zlepšení, důvěry v politiky a názorů na solidaritu mezi jednotlivými státy. Výsledky průzkumu využije Výbor regionů také pro Konferenci o budoucnosti Evropy.¹⁵

Priorita č. 2: Řídit zásadní společenské změny – budovat odolné regionální a místní komunity

„Vypořádat se s převratnými změnami, které dnes zažívají naše regiony, města a obce, a to pomocí koherentního, integrovaného a místního evropského přístupu. Globální pandemie, klimatické, digitální a demografické změny a také migrační toky mají výrazný dopad na každý evropský region, každé město i každou obec. V návaznosti na cíle udržitelného rozvoje OSN budeme hledat způsoby, jak zajistit, aby EU náležitě podporovala místní a regionální orgány při řešení budoucích mimořádných událostí a společenských změn, kterými procházejí jejich komunity.“¹⁶

¹⁴ EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ, *politické priority* [online]. [cit. 2021-10-31]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/cor-priorities.aspx>

¹⁵ EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ, *Přiblížit Evropu občanům* [online]. [cit. 2021-10-31]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/engage/Pages/Future-of-Europe.aspx>

¹⁶ EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ, *politické priority* [online]. [cit. 2021-10-31]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/cor-priorities.aspx>

Výbor regionů odstartoval novou iniciativu s názvem Green Deal Going Local, která má za cíl pomoci regionům v jejich snaze o naplnění Zelené dohody pro Evropu.¹⁷

Priorita č. 3: Soudržnost coby naše základní hodnota – místně orientované politiky EU

„Zajistit, aby EU sloužila svým občanům a místům, kde žijí. Soudržnost není otázkou peněz, ale je to jedna ze základních hodnot EU. Naši třetí prioritou bude zajistit posílení a respektování hospodářské, sociální a územní soudržnosti v rámci všech politik Evropské unie, které se dotýkají občanů a míst, kde žijí (místně orientované politiky). Je to způsob, jak poukázat na přidanou hodnotu soudržnosti nejen jako politiky, ale také jako základní hodnoty, z níž musí vycházet všechny politiky EU.“¹⁸

Evropský výbor regionů prostřednictvím #CohesionAlliance¹⁹ poukazuje na důsledky krize související s pandemií nemoci COVID-19 a zdůrazňuje akutní potřebu solidarity a soudržnosti. Členskými státy, jejich regiony a městy musí být poskytnuta adekvátní finanční pomoc na oživení místních ekonomik pro zajištění udržitelné budoucnosti. Zároveň je tak deklarována snaha, aby celosvětová krize nezpůsobila hluboké rozdíly mezi jednotlivými regiony Evropské unie.²⁰

3.3.3 Členové Výboru regionů

Počet členů Výboru nesmí překročit 350. Členem Výboru jsou zástupci regionálních a místních samospráv, „kteří buď mají volební mandát v některém regionálním nebo místním samosprávném celku, nebo jsou politicky odpovědní volenému shromáždění.“ Uplynutím tohoto mandátu je ukončeno i členství ve Výboru. Jsou jmenováni na dobu pěti let a mohou být jmenováni opakovaně.²¹

¹⁷ EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ, *Budování odolných komunit* [online]. [cit. 2021-10-31]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/engage/Pages/green-deal.aspx>

¹⁸ EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ, *politické priority* [online]. [cit. 2021-10-31]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/cor-priorities.aspx>

¹⁹ Koalice předních evropských sdružení měst a regionů a Výboru regionů prosazující politiku soudržnosti EU.

²⁰ EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ, *The #CohesionAlliance declaration* [online]. [cit. 2021-10-31]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/engage/Pages/cohesion-alliance.aspx>

²¹ Úřední věstník Evropské unie C 326/47, *Smlouva o fungování Evropské unie, čl. 300, 305* [online]. [cit. 2021-10-04]. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=cs>

Každý členský stát je v Evropském výboru regionů zastoupen svou národní delegací, která je tvořena členy a jejich náhradníky, které na návrh členských států jmenuje Rada Evropské unie.

Jednací řád Výboru stanoví, že náhradník zastupuje kteréhokoli člena, jenž se nemůže zúčastnit plenárního zasedání. V tom případě mu pak svědčí stejné pravomoci jako řádnému členovi. O delegování pravomocí na náhradníka musí být seznámen generální sekretariát, a to nejpozději den před konanou schůzí.²²

Každá národní delegace si zvolí svého předsedu a koordinátora. Úkolem koordinátora je komunikace s administrativou Výboru a členy příslušné delegace.²³

Počet zástupců jednotlivých národních delegací se liší, kritériem pro jeho stanovení je přibližný počet obyvatel členské země.

3.3.4 Plenární zasedání

Plenární zasedání je vrcholnou složkou Výboru regionů, jeho prostřednictvím mohou členové Výboru vyjádřit svůj názor na politiky EU dotýkající se života obyvatel.

K jeho hlavním úkolům se řadí rozhodování o schválení či neschválení předkládaných stanovisek, zpráv a usnesení. Na začátku každého funkčního období přijímá politický program Výboru, volí předsedu, prvního místopředsedu a ostatní členy předsednictva. Přijímá a reviduje jednací řád Výboru a zřizuje komise. Schvaluje návrh rozpočtu Výboru regionů.

Plenární zasedání se koná nejméně jedenkrát za tři měsíce po dobu jednoho nebo více dní (obvykle se však zasedá častěji – bývá uskutečňováno šest třídních plenárních zasedání ročně). Pokud není rozhodnuto jinak, jsou plenární zasedání Evropského výboru regionů přístupná veřejnosti. Smí se jich účastnit zástupci Evropského parlamentu, Rady

²² Úřední věstník Evropské unie L 65/41, *Rules of Procedure* [online]. (PDF). [cit. 2021-10-24]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/en/members/Documents/CoR-Rules-of-Procedure-EN.pdf>

²³ EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ, *členové, národní delegace* [online]. [cit. 2021-10-04]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/members/Pages/National-delegations.aspx>

a Komise, kteří se mohou stejně jako ostatní hosté pozvaní předsedou plenárního zasedání zapojit do diskuze.²⁴

Obrázek 2 Shromáždění členů Výboru regionů při plenárním zasedání

Zdroj: <https://cor.europa.eu/en/our-work/plenaries>

3.3.5 Předsednictvo

Předsednictvo určuje politický program Výboru a má dozor nad jeho plněním. Koordinuje činnosti plenárního shromáždění a jednotlivých komisí. Skládá se z předsedy a prvního místopředsedy, po jednom místopředsedovi za každý členský stát, z dalších 26 členů a předsedů politických skupin.

Předseda je v roli zástupce Výboru, své pravomoci může delegovat. Pokud se nemůže účastnit zasedání, je zastupován prvním místopředsedou. Předsednictvo je voleno na období dva a půl roku. Kromě jiného je jeho úkolem organizace a koordinace práce plenárního zasedání a odborných komisí, je odpovědné za finanční, organizační a administrativní záležitosti všech členů. Schází se pravidelně nejméně jednou za tři měsíce.²⁵

²⁴ Úřední věstník Evropské unie L 65/41, *Rules of Procedure* [online]. (PDF). [cit. 2021-10-24]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/en/members/Documents/CoR-Rules-of-Procedure-EN.pdf>

²⁵ Tamtéž.

3.3.6 Konference předsedů

Předseda, první místopředseda a předsedové jednotlivých politických skupin tvoří Konferenci předsedů, jejíž činností je hledání politické shody v rozhodnutích, která jsou přijímána plenárním zasedáním, předsednictvem a komisemi. Schází se před každým zasedáním předsednictva Výboru regionů a dále například na mimořádných zasedáních, mimo jiné na pravidelných schůzích v členských státech, jež právě předsedají Radě EU. Funkční období konference předsedů trvá dva a půl roku.²⁶

3.3.7 Generální tajemník

Výbor regionů má zajištěnu podporu v generálním sekretariátu, v jehož čele stojí generální tajemník.

Generální tajemník je odpovědný za připravované postupy a prováděná rozhodnutí plenárního zasedání, předsednictva, Konferencí předsedů a předsedou. Je nápomocen předsedovi Výboru regionů při zastupování Výboru na půdě ostatních orgánů a institucí Evropské unie. Řídí veškeré administrativní činnosti sekretariátu.²⁷ Zajišťuje podporu pro národní delegace, zejména poskytuje pomoc národním koordinátorům. Politickým skupinám ve Výboru regionů poskytuje prostředky na jejich činnost a pro práci jejich sekretariátů. Na schůzích předsednictva má poradní hlas.²⁸

3.3.8 Politické skupiny Výboru regionů

Členové jsou organizováni do několika politických skupin, do kterých se v případě zájmu mohou registrovat. Na půdě Výboru působí:

Evropská lidová strana (EPP)

Strana evropských socialistů (PES)

Renew Europe

Skupina evropských konzervativců a reformistů (ECR)

Evropská aliance (EA)

²⁶ EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ, *konference předsedů* [online]. [cit. 2021-10-30]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/conference-of-presidents.aspx>

²⁷ EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ, *generální tajemník* [online]. [cit. 2021-10-30].

Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/about/secretary-general/Pages/secretary-general.aspx>

²⁸ Úřední věstník Evropské unie L 65/41, *Rules of Procedure* [online]. (PDF). [cit. 2021-10-24]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/en/members/Documents/CoR-Rules-of-Procedure-EN.pdf>

Zelení.²⁹

Členové každé z uvedených skupin před jednotlivými schůzemi zasedají a určují společné jednotné stanovisko k řešené problematice.

3.3.9 Odborné komise

Škála témat, ke které se Výbor regionů vyjadřuje, je značně rozsáhlá, a proto jím byly zřízeny následující odborné komise, které jsou specializovány na konkrétní oblasti zájmu.

Komise pro občanství, správu a institucionální a vnější věci – CIVEX, do jejíž působnosti patří například otázky týkající se svobody a bezpečnosti, základních lidských práv, ústavní záležitosti, správa věcí veřejných, subsidiarita a proporcionalita, oblast mezinárodních jednání, terorismu a ochrany hranic, migrační a azylová politika a problematika rozšíření EU.³⁰

Komise pro politiku územní soudržnosti a rozpočet – COTER, jejímž zájmem je mj. hospodářská, sociální a územní soudržnost, strukturální fondy, územní plánování, politika bydlení, doprava a transevropské dopravní sítě, roční rozpočet EU a místní a regionální finanční prostředky. Agendou komise je též posuzování územního dopadu, které slouží zpravodajům Výboru k vyhodnocování potenciálního dopadu legislativních návrhů na regiony.³¹

Komise pro hospodářskou politiku – ECON se vyjadřuje například k daňové, hospodářské, měnové a celní politice, mezinárodnímu obchodu, místním a regionálním finančním prostředkům a investicím. Řeší otázky spojené s průmyslem, politikou v oblasti malých a středních podniků a podnikání, hospodářské soutěže a státní podpory. Náplní činnosti komise ECON je mezi jinými také správa cílů udržitelného rozvoje či správa platformy pro širokopásmové připojení, která byla zahájena v roce 2017 ve spolupráci Evropské komise a Výboru regionů a jejímž úkolem je podpora zavádění vysokorychlostního připojení ve všech evropských regionech se zacílením na venkovské

²⁹ EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ, *členové* [online]. [cit. 2021-10-04]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/members/Pages/National-delegations.aspx>

³⁰ EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ, *komise* [online]. [cit. 2021-10-24]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/civex.aspx>

³¹ EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ, *komise* [online]. [cit. 2021-10-24]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/coter.aspx>

a málo osídlené oblasti. Sekretariát komise zajišťuje dále např. pro členy Výboru průzkumy, studie a analýzy současných trendů v regionech. Zastává rovněž vedoucí roli ve vztazích mezi Evropským výborem regionů a skupinou Evropské investiční banky.³²

Komise pro životní prostředí, změnu klimatu a energetiku – ENVE se kromě uvedených oblastí životního prostředí, energetiky a problémů spojených s klimatickými změnami věnuje rovněž politice Evropské unie pro oblast vesmíru.³³

Komise pro přírodní zdroje – NAT se mezi jinými zaměřuje na společnou zemědělskou politiku a rozvoj venkova, lesnictví, rybářskou a námořní politiku nebo výrobu potravin. V její gesci najdeme též záležitosti veřejného zdraví, ochrany spotřebitele nebo cestovního ruchu.³⁴

Komise pro sociální politiku, vzdělávání, zaměstnanost, výzkum a kulturu – SEDEC řeší otázky politiky zaměstnanosti, sociální politiky, sociální ochrany a rovných příležitostí. Dále se soustředí na problémy v oblastech dotýkajících se mládeže a sportu, zejména na vzdělávání a podporu výzkumu. Vedle zmíněných se také zabývá audiovizuálním průmyslem a mediálními technologiemi, podporuje menšinové jazyky a kulturní rozmanitost.³⁵

Každá z uvedených komisí volí ze svého středu na dvouapůlleté období své předsednictvo složené z předsedy a místopředsedy.

Značná část práce odborných komisí vyplývá z povinnosti konzultovat s Výborem regionů návrhy nových legislativních aktů, jejichž přijetí má dopad na místní a regionální úroveň. Úkolem komise je vypracovat ke každému takovému návrhu stanovisko. To je následně předkládáno plenárnímu zasedání ke schválení. Až na výjimky udělované předsednictvem musí členové Výboru patřit do jedné případně dvou komisí.³⁶

³² EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ, *komise* [online]. [cit. 2021-10-24]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/econ.aspx>

³³ EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ, *komise* [online]. [cit. 2021-10-24]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/enve.aspx>

³⁴ EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ, *komise* [online]. [cit. 2021-10-24]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/nat.aspx>

³⁵ EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ, *komise* [online]. [cit. 2021-10-24]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/sedec.aspx>

³⁶ Úřední věstník Evropské unie L 65/41, *Rules of Procedure* [online]. (PDF). [cit. 2021-10-24]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/en/members/Documents/CoR-Rules-of-Procedure-EN.pdf>

4 Vlastní zpracování

4.1 Sběr informací

O činnosti české národní delegace, které bychom se v této práci chtěli věnovat, o její historii, práci a úskalích, která přináší, o jejím vývoji nebo případných úspěších či neúspěších bylo kupodivu značně obtížné získat komplexní informace. Souhrnně svoji činnost totiž nikde neprezentuje.

Na oficiálních internetových stránkách Evropského výboru regionů www.cor.europa.eu v sekci národních delegací se zájemce o informace dozví pouze aktuální složení včetně náhradníků a několik málo vět je věnováno systému jejich jmenování. Dále se zde dozvíme, že *„úlohou české národní delegace je zajistit, aby byla věnována náležitá pozornost názorům českých občanů. Česká delegace se pravidelně schází před plenárním zasedáním VR, aby formulovala společné postoje a projednala důležité záležitosti. Program jednání těchto schůzí, které se obvykle konají v Pražském domě v Bruselu, připravují národní koordinátoři a schvaluje jej předseda delegace, jenž těmto schůzím rovněž předsedá. Mezi hlavní priority české národní delegace patří politika soudržnosti, doprava, infrastruktura, přeshraniční spolupráce a rozvoj venkova. Tyto priority jsou blíže upřesněny ve výroční zprávě „Priority české národní delegace“, kterou na schůzích projednávají a upravují všichni členové delegace.“*³⁷ A to je v zásadě vše.

Současně i tištěných materiálů, které se věnují českým paradiplomatickým aktivitám obecně a ze kterých bychom mohli vycházet při uvedení do problematiky, je poskrovnu. Vzhledem k dynamickému vývoji, jakým tato oblast logicky prošla v České republice po roce 1989, je toto zjištění poměrně překvapivé. Práci pak dále ztěžoval i fakt, že předmětné publikace vznikaly a byly vydány již před několika lety a nejsou již tudíž zcela aktuální. Ke studiu tak mohly posloužit pouze z části pro vytvoření rámcové představy o dané problematice.

K získání informací o historické stopě české národní delegace v Evropském výboru regionů i o jejich soudobých aktivitách bylo nutné vyhledat a prostudovat nespočet

³⁷ EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ, *členové* [online]. [cit. 2021-12-28].

Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/CS/members/Pages/Delegation.aspx?country=Czech%20Republic>

internetových textů, mnohdy však, byť se týkaly daného tématu, nebyly svým obsahem pro tuto práci přínosné. Zároveň z našeho pohledu poskytovaly jen kusá, necelistvá data.

K popsání činnosti naší národní delegace se tedy ukázalo jako zcela nezbytné kontaktovat koordinátora české delegace pana Ing. Petra Osvalda, který byl ochoten poskytnout chybějící informace. Shodou okolností Ing. Osvald v minulosti ještě jako tehdejší člen Výboru zpracovával odborné stanovisko k Zelené knize o aplikacích družicové navigace - systému Galileo. A právě tento projekt byl vybrán, aby nám následně posloužil k přiblížení práce ve Výboru regionů.

4.2 Předvstupní období

4.2.1 Podmínky pro českou regionální politiku

Česká republika podala žádost o členství v Evropské unii v roce 1996, o dva roky později byla zahájena přístupová jednání.

Předvstupní období znamenalo pro české regiony zcela zásadní změny. Probíhal proces decentralizace, utváření regionální politiky, plánování a volby strategie regionálního a místního rozvoje. Bylo nutné, aby se nejen Česká republika jako celek, ale i její jednotlivé regiony připravily na vstup do Evropské unie.

„Česká republika vzhledem ke své komunistické minulosti začala rozvíjet moderní regionální politiku až na počátku 90. let minulého století. Nutno však podotknout, že v prvních letech po „sametové“ revoluci nebyla otázka regionálního rozvoje prioritou. Tehdejší vlády nevěnovaly tomuto odvětví příliš velkou pozornost....K podstatným změnám v oblasti regionální politiky došlo až v polovině 90. let. Významným impulsem byla „Dohoda o přidružení České republiky k Evropské unii“, která vstoupila v platnost 1.2.1995. Dohoda měla za následek mimo jiné uvědomění si důležitosti regionální politiky, především v souvislosti s budoucím možným čerpáním finančních prostředků z předvstupních fondů EU a následným vstupem ČR do EU. K 1.1.1996 bylo navíc zřízeno Ministerstvo pro místní rozvoj a bylo založeno i Centrum pro regionální rozvoj. Zajímavým jevem v druhé polovině 90. let bylo i markantní navýšení regionálních rozvojových agentur a celkově organizací

a subjektů, jejichž primárním zájmem byla právě oblast regionální politiky a její implementace.“³⁸

Nejdůležitějším a z pohledu plánovaného členství v Evropské unii také nezbytným bodem bylo vytvoření vyšších územně samosprávných celků. Několikaleté snahy o nové územní rozdělení byly završeny až v roce 2000, kdy došlo k ustavení 14 krajů.

4.2.2 Společný konzultativní výbor

Kontakty zástupců českých regionálních samospráv s Evropským výborem regionů se začaly utvářet již několik let před samotným vstupem do tohoto evropského uskupení. Již během předvstupního období se České republice jako kandidátské zemi podařilo navázat spolupráci s Evropským výborem regionů. Zásahu na této spolupráci má především Svaz měst a obcí České republiky, právě jehož aktivita měla za následek to, že se několik českých zástupců (starostů nebo primátorů) mohlo účastnit jednání Výboru regionů jako pozorovatelé.

16. listopadu 2001 pak bylo v Bruselu rozhodnuto o zřízení Společného konzultativního výboru mezi Výborem regionů na straně Evropské unie a Společným výborem pro spolupráci s Výborem regionů na straně České republiky, jehož stěžejním úkolem bylo vybudování a posílení vztahů mezi českou regionální samosprávou a Výborem regionů.

Nově založený Společný konzultativní výbor měl pomoci českým zástupcům připravit se na jejich budoucí účast ve Výboru regionů. Přispíval také ke zvýšení informovanosti samotných místních samospráv o evropských otázkách a zároveň umožňoval vytvoření lepších podmínek pro přímý kontakt zástupců českých regionů s jejich protějšky v regionech jednotlivých členských zemí Evropské unie, který poskytoval možnost získání důležitých informací a zkušeností využitelných pro řešení aktuálních otázek, nabízel pomoc při utváření strategie regionálního a místního rozvoje a využití financí ze strukturálních fondů. V neposlední řadě měl také napomoci zlepšit informovanost českých občanů o Evropské unii a zdůraznit význam regionální samosprávy, význam krajů i jednotlivých měst a obcí. Společný konzultativní výbor tvořilo šestnáct členů – osm zástupců z České republiky a osm

³⁸ DOČKAL, V. (Ed.), KOZLOVÁ, M., HAVLÍK, V., VERNER, P. *Regionální politika EU a naplňování principu partnerství*. 2006, s. 17-18

zástupců Výboru regionů.³⁹ Během jeho působení se uskutečnila dvě zasedání, první krátce po jeho zřízení v lednu 2002 v Praze a druhé zasedání proběhlo o rok později v Bruselu. Zřízení Společného konzultativního výboru znamenalo pro zástupce české samosprávy významný úspěch, neboť jeho ustavení se podařilo pouze dvěma kandidátským zemím. Několik měsíců před Českou republikou zřídila svůj Společný konzultativní výbor ještě Polská republika.

1. května 2004 vstoupila Česká republika společně s Polskem, Slovenskem, Estonskem, Litvou, Lotyšskem, Slovinskem, Maďarskem, Maltou a Kyprem do Evropské unie. Jako členský stát EU pak mohla ustanovit své zástupce i do Evropského výboru regionů. Českým samosprávám se tak naplno otevřela možnost zapojit se do rozhodování na evropské úrovni.

4.3 Česká národní delegace v Evropském výboru regionů

4.3.1 Členové české národní delegace

Kdo půjde hájit zájmy českých občanů v Evropském výboru regionů? O složení české národní delegace rozhoduje společně Svaz měst a obcí České republiky a Asociace krajů České republiky.

Svaz měst a obcí České republiky je dobrovolná nestátní organizace, která sdružuje česká a moravská města a obce s cílem prosadit jejich společné zájmy. Okruh aktivit Svazu je široký, pro obecní zastupitele zprostředkovávají informace využitelné pro další rozvoj jimi řízených obcí. Pomoc jim poskytují v mnoha oblastech, namátkou můžeme zmínit např. financování, dopravu nebo školství. Pro tuto práci je však důležitá další z nesčetných aktivit Svazu, a to jeho činnost na poli mezinárodním. Svaz měst a obcí ČR podporuje paradiplomatiecké aktivity obcí jako důležitý nástroj pro jejich rozvoj. Je dlouholetým členem významných evropských organizací zřízených pro zástitu potřeb měst a obcí (CEMR, CLRAE), působí i ve Světové organizaci měst a samospráv (UCLG). V oblasti mezinárodní spolupráce má tedy již řadu cenných zkušeností.

³⁹ Sdělení č. 25/2002 Sb. m. s. [online]. [cit. 2021-12-27]. Dostupné z WWW: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=25/2002%20&typeLaw=mezinarodni_smlouva&what=Cislo_zakona_smlouvy

Asociace krajů ČR vznikla po novém krajském územním rozdělení a sdružuje v sobě kraje České republiky, kterým poskytuje obdobnou pomoc jako Svaz měst a obcí jednotlivým obcím.

Jak již bylo dříve uvedeno, členové Výboru regionů se rekrutují ze zástupců regionálních a místních samospráv, kteří získali svůj volební mandát v některém z regionů členských států Evropské unie nebo jsou politicky odpovědní volenému shromáždění. Česká republika má na poli Výboru regionů dvanáct stálých členů a stejný počet náhradníků. Polovinu z nich navrhuje Svaz měst a obcí České republiky a druhou polovinu Asociace krajů České republiky. Šest členů tedy tvoří zvolení městští nebo obecní zastupitelé a šest členů je z řad zvolených zastupitelů krajských.

Při výběru českých zástupců rozhodují především jejich zkušenosti s prací v samosprávě, včetně zkušeností mezinárodních. Důraz je pochopitelně kladen i na odpovídající jazykové znalosti a dopředu se také u jednotlivých kandidátů bere v potaz jejich možné zapojení do politických skupin a odborných komisí. Zároveň jsou členské státy Výborem vyzývány, aby při nominaci svých kandidátů zohledňovaly genderovou vyváženost. Výbor regionů tak poukazuje na svou snahu o zlepšení situace v otázce rovného zapojení mužů a žen do rozhodování.⁴⁰

Návrh členů delegace je následně Svazem měst a obcí ČR a Asociací krajů ČR předán vládě České republiky, členové Výboru regionů jsou oficiálně jmenováni až po schválení Radou EU.

Členové Výboru vykonávají svou funkci během pětiletého období, což ale nekoliduje s tuzemskými volbami. Jak se s tímto problémem vypořádáváme, objasnil v rozhovoru pro Euroactiv.cz předseda české delegace ve Výboru regionů a náměstek hejtmana Pardubického kraje pan Roman Línek. Opět se vrátíme k podmínce ukotvené ve Smlouvě o fungování Evropské unie, a to že členy Výboru jsou zástupci regionálních a místních samospráv, kteří mají volební mandát v některém regionálním nebo samosprávném celku, nebo jsou politicky

⁴⁰ Dokument Evropského výboru regionů COR-2019-00269-06-01-NB-TRA (EN) 1/6, *Strategie genderově vyváženého zastoupení členů ve VR* [online]. [cit. 2021-12-29]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/members/Pages/default.aspx>

odpovědní volenému shromáždění. Uplynutím tohoto mandátu je ukončeno i členství ve Výboru.

Dříve byla používána metoda, kdy byly Asociací krajů České republiky nominováni členové z pozic hejtmanů. Pokud tedy v tuzemských volbách takový člen Výboru neobhájil svůj mandát, skončilo současně i jeho členství ve Výboru regionů. Mohlo se tak teoreticky stát, že by se tímto způsobem významně početně znevýhodnilo naše zastoupení, jelikož jmenování nového člena je časově poměrně náročný akt a za této situace není možné použití náhradníka.

Čeští zástupci se v tomto bodě inspirovali u jiných členských států a v současné době jsou naši členové jmenováni z pozice zastupitelů. Politik, v případě že přijde po prohraných volbách o funkci hejtmana, může ale i nadále zůstat v zastupitelstvu a mandát ve Výboru tak neztratí.

Tento způsob řešení tak snižuje případnou možnost početní nevýhody naší národní delegace, na druhou stranu s sebou přináší problém v tom, že složení národní delegace ve Výboru regionů již v takovém případě nebude odrážet aktuální tuzemské volební výsledky, jelikož tito členové již nejsou přímo ve vedení krajů, ale pouze v opozici.⁴¹ Na druhou stranu, jak uvádí Ing. Petr Osvald, je práce ve Výboru především o prosazení zájmů českých měst a obcí. *„Brusel je špatné místo na domácí politické „hrátky“. Kdo se dokáže sjednotit, získá nejvíc.“*⁴²

4.3.2 Činnost zástupců české národní delegace

Zástupci české delegace se pravidelně schází před každým plenárním zasedáním. Ta se v současné době pořádají třídně. První den obvykle pozdě odpoledne se sejdou členové předsednictva, druhý den se koná porada politických frakcí a po ní se schází jednotlivé národní delegace. Pak přichází na řadu samotné plenární zasedání, které pokračuje další den.

⁴¹ EURACTIV. *Jak české regiony vysílají své zástupce do Bruselu? Praxi jsme odkoukali, říká předseda české delegace* [online]. [cit. 2021-12-29]. Dostupné z WWW: <https://euractiv.cz/section/cr-v-evropske-unii/news/jak-ceske-regiony-vysilaji-sve-zastupce-do-bruselu-praxi-jsme-odkougali-rika-predseda-ceske-delegace/>

⁴² EURACTIV. *Petr Osvald: Lobbista v Bruselu musí mít místo kufru peněz kufr argumentů* [online]. [cit. 2021-12-29]. Dostupné z WWW: <https://euractiv.cz/section/cr-v-evropske-unii/interview/petr-osvald-lobbista-v-bruselu-musi-mit-misto-kufru-penez-kufr-argumentu-006462/>

Česká národní delegace se při této příležitosti zpravidla schází v Pražském domě v Bruselu, kde se připravuje na nadcházející shromáždění a formulují se společné postoje. Projednávají se organizační záležitosti, důležité body zasedání a probíhá debata o případných pozměňovacích návrzích. Vzhledem k nedostatku času musí být vše pečlivě připraveno dopředu, na samotnou diskuzi národních delegací je v programu zasedání vyhrazena zpravidla pouze hodina až hodina a půl. Právě vzhledem k nedostatku času dochází i k výjimkám, kdy setkání členů národní delegace neprobíhá v Pražském domě, ale proběhne pouze on-line, telefonicky nebo prostředním mailové komunikace.

Obrázek 3 Pražský dům v Bruselu

Zdroj:

https://www.google.com/search?q=Vertegenwoordiging+van+Praag+bij+de+Europese+Unie+M%C4%9Bstsk%C3%BD+%C3%BA%C5%99ad+v+Bruselu,+Belgie&sa=X&tbm=isch&source=iu&ctx=1&vet=1&ved=2ahUKEwjVp6SY3Pr1AhWKnaQKHfd_A38QuqIBegQIIxAD&biw=1366&bih=625&dpr=1#imgrc=UhWhiHTuhMxDM&imgdii=3yY02IndFst16M

Úkolem české národní delegace je zabezpečit dostatečnou pozornost potřebám českých regionů a jejich občanů. Jak uvedl Ing. Oswald v rozhovoru pro Euractiv, „*ve Výboru regionů ve skutečnosti záleží na vás, jak jste schopni tuto instituci využít, to znamená, jak jste schopni prosadit vaše zájmy do stanovisek, a jak jste schopni je prezentovat před Evropskou komisí*

a dalšími institucemi EU. ... Pro prosazování vašich zájmů musíte získat spojence z ostatních členských zemí. Musíte je přesvědčit, že váš zájem nebo problém je i jejich zájmem nebo problémem. Musíte vytvářet účelové koalice, které jsou na každou problematiku jiné. Někdy mají stejný zájem nové členské země, někdy malé proti velkým, někdy se jedná o potřeby středoevropského prostoru. Tyto koalice tedy nejsou trvalé a prakticky je běžné, že v jedné záležitosti se budete podporovat s Německem a hned v druhé budete prosazovat s někým jiným pozici, která se Německu vůbec líbit nebude..“⁴³

Lobbování za české zájmy je běžnou praxí i na půdě Výboru regionů. Účinný lobbying vyžaduje nejen výborné komunikační schopnosti, ale především důvěryhodnost, transparentnost a v neposlední řadě i vytrvalost. Pro úspěch v úsilí o prosazení vlastních zájmů je zásadní připravenost, znalost problematiky a dostatek informací.

4.3.3 Priority české národní delegace

K základním prioritám naší delegace v Evropském výboru regionů se dlouhodobě řadí kohezní politika – politika hospodářské, sociální a územní soudržnosti, která vychází z rozdílnosti členských států Evropské unie. Jejím cílem je potlačení rozdílů v úrovni vyspělosti jednotlivých členských zemí a jejich regionů, pomoc znevýhodněným regionům a zajištění vyváženého vývoje EU.

Že je tato oblast pro Čechy důležitá potvrzují i výsledky průzkumů veřejného mínění prováděné institucemi Evropské unie. Například z průzkumu pro Evropský parlament a Evropskou komisi prováděném během září a října 2021 na téma Budoucnost Evropy s celkem 26 530 účastníky (z toho 1 017 českých) vyšlo najevo, že Češi považují dobré vztahy a solidaritu mezi členskými státy EU a životní úroveň občanů EU za hlavní přínosy Evropské unie. Důležitost těchto témat pro české účastníky průzkumu zároveň významně převyšuje evropský průměr.⁴⁴ Z průzkumu Evropské komise z přelomu července a srpna 2021 na téma Povědomí občanů o regionální politice EU a jejich názor na ni s 25 706 respondenty (z toho 1000 českých) vyplynulo, že čeští občané mají ve srovnání s Evropskou unií jako celkem výrazně větší povědomost o projektech na zlepšení oblastí, kde žijí, a na

⁴³ EURACTIV. Petr Osvald: Lobbista v Bruselu musí mít místo kufru peněz kufr argumentů [online]. [cit. 2021-12-29]. Dostupné z WWW: <https://euractiv.cz/section/cr-v-evropske-unii/interview/petr-osvald-lobbista-v-bruselu-musi-mit-misto-kufru-penez-kufr-argumentu-006462/>

⁴⁴ Dokument Evropské unie, Zvláštní Eurobarometr 96.1, Budoucnost Evropy [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z WWW: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2554>

kteří EU poskytla finanční podporu regionům a městům. Povědomost o těchto projektech má 70 % dotázaných občanů České republiky, EU celkově pak pouze 41 %.⁴⁵

Pro posílení svého vlivu v otázce kohezní politiky na současné období 2021 - 2027 zaujala česká národní delegace společnou pozici se slovenskou národní delegací. Obě delegace se shodly na zásadách a prioritách v této oblasti, dle kterých musí být kohezní politika především regionální politikou. Regionální úroveň je schopna lépe určit nástroje a typy projektů vedoucích ke splnění cílů kohezní politiky, jejímž hlavním smyslem je pomoc ekonomicky slabším regionům. Tím má zřejmý přímý pozitivní dopad na kvalitu života občanů a současně se řadí k nejlépe hodnoceným politikám EU. Hlavní pozornost by se měla věnovat zaostávajícím regionům, mělo by však být přihlédnuto i k potřebám regionů vyspělých. Granty vidí jako hlavní nástroj politiky soudržnosti. Zároveň se usnesly na nutnosti nastavení programů tak, aby vycházely ze skutečných potřeb. Současně se shodly, že by v politice soudržnosti mělo dojít k zjednodušení procesu pro konečného příjemce.⁴⁶ V roce 2016 bylo na téma nutnosti zjednodušení ESI fondů z pohledu místních a regionálních orgánů pro nadcházející programové období zpracováno tehdejší českým zástupcem Ing. Petrem Osvaldem stanovisko z vlastní iniciativy Výboru regionů, do kterého byly české požadavky zakomponovány.⁴⁷

Další tradiční prioritou české národní delegace ve Výboru regionů je přeshraniční spolupráce. Česká republika je v této otázce na půdě Výboru regionů poměrně aktivní, a to především díky zástupci Pavlu Brandovi, který ve Výboru regionů působí zároveň jako předseda meziregionální skupiny Přeshraniční spolupráce. Členové této skupiny kooperují se zpravodaji na tématech dotýkajících se přeshraniční spolupráce, jejíž spektrum je opravdu široké. Zahrnuje oblasti dopravy, cestovního ruchu, kultury, zdravotnictví, životního prostředí, ale třeba také výzkumu. Spolupráce se může týkat i vzdělávání nebo poradenství v oblasti zaměstnaní.

⁴⁵ Dokument Evropské unie, *Bleskový Eurobarometr 497, Povědomí občanů o regionální politice EU a jejich názor na ni* [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z WWW: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2286>

⁴⁶ Dokument České a Slovenské národní delegace, *Společná pozice České národní delegace a Slovenské národní delegace v Evropském výboru regionů ke kohezní politice po roce 2020 s cílem přiblížit EU občanům* [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z WWW: <http://www.prague-house.eu/evropska-unie/vybor-regionu/>

⁴⁷ Dokument Evropského výboru regionů COR-2016-00008-00-01-AC-TRA (EN) 15/16, *Stanovisko Zjednodušení ESI fondů z pohledu místních a regionálních orgánů* [online]. [cit. 2022-02-13]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-8-2016>

Přibližně jedna třetina obyvatel Evropské unie (zhruba 150 miliónů lidí) žije v příhraničních oblastech. Přeshraniční spolupráce pro ně znamená příležitost ke zkvalitnění jejich životních podmínek. Rozvoji těchto regionů pomáhají i programy spolufinancované z fondů EU. Uzavření hranic během pandemie onemocnění COVID-19 potvrdilo důležitost přeshraniční spolupráce a ukázalo na její nedostatky. V této souvislosti schválil loni Výbor regionů na svém plenárním zasedání rezoluci pro Evropskou komisi o zachování přeshraniční spolupráce v případě další obdobné krizové situace.

Vzhledem k důležitosti, kterou česká národní delegace ve Výboru regionů tomuto tématu přikládá, se zasazuje i o větší finanční pomoc věnovanou přeshraniční spolupráci. „*Musíme přeshraniční spolupráci učinit tím, čím by měla být, tj. samotným základem projektu evropské integrace. Přeshraniční spolupráce patří k největším úspěchům Evropské unie a musí hrát v jejím budoucím vývoji ještě důležitější roli. Právě na hranicích totiž občané pociťují, jaké výhody evropská integrace v reálu přináší,*“ uvedl k tématu Pavel Branda.⁴⁸

Obecně, tedy nejen v příhraničních oblastech, se národní delegace snaží o větší podporu v budování a modernizaci dopravní a technické infrastruktury.

4.4 Projekt Galileo

K bližší představě o činnosti českých delegátů v Evropském výboru regionů nám poslouží konkrétní případ, kterým je práce našeho tehdejšího zástupce ve Výboru regionů, plzeňského zastupitele Ing. Petra Osvalda na vypracování stanoviska k projektu Galileo. Stanovisko bylo vypracováváno již na podzim roku 2007, několikaletý odstup nám tak umožňuje ukázat i následný vývoj.

Galileo je název pro evropský globální družicový navigační systém provozovaný v rámci Evropské kosmické agentury (ESA), jejímž členem se Česká republika stala již v roce 2008 jako první z postkomunistických zemí. Jedná se o ambiciózní, finančně nesmírně

⁴⁸ EURACTIV. *České euroregiony založily asociaci, aby mohly lépe prosazovat své zájmy. Nezahálí ani na úrovni EU* [online]. [cit. 2022-02-22]. Dostupné z WWW: <https://euractiv.cz/section/cr-v-evropske-unii/news/ceske-euroregiony-zalozily-asociaci-aby-mohly-lepe-prosazovat-sve-zajmy-nezahali-ani-na-urovni-eu/>

náročný projekt. Evropská unie rozhodla o vlastním navigačním systému z důvodu vymanění se ze závislosti na jiných systémech – americkém GPS i ruském GLONASS. Výraznou měrou pak přispívá i k naplnění Lisabonské strategie a Evropy 2020 – strategií vypracovaných pro zajištění ekonomického rozvoje Evropské unie. Na rozdíl od jmenovaných systémů GPS a GLONASS je Galileo systémem civilním a má oproti ostatním navigačním systémům velkou výhodu ve schopnosti určení polohy s výrazně vyšší přesností.

Se zavedením a postupným vývojem systému Galileo je spojena řada legislativních změn. Úkolem Výboru regionů bylo vypracování stanoviska k Zelené knize o aplikacích družicové navigace, kterou se na dané téma podpořila diskuze mezi evropskými orgány a dalšími dotčenými skupinami.

Zelená kniha je dokument, ve kterém jsou pro zainteresované strany položeny otázky, jejichž záměrem je získání doporučení, postojů a návrhů k dané problematice. Odpovědi na tyto otázky jsou pak součástí zprávy, kterou Evropská komise předloží jako doporučení Radě a Evropskému parlamentu.

Zelená kniha o aplikacích družicové navigace dávala zúčastněným prostor pro debatu k otázkám o možnosti přijetí opatření, která by urychlila zavedení aplikací globálního družicového navigačního systému (GNSS) na trh, o vhodnosti právního rámce a potřeby jeho zlepšení. Vyvolala diskusi na téma přínosu GNSS obecně, i jeho povinného použití, o roli veřejné správy a zabezpečení ve vztahu k civilní obraně obyvatel, ale i nákladovost na jednotlivé aplikace nebo požadavky na přesnost a další funkční parametry. Požadovala vyjádření k nastavení právního rámce upravujícího otázky ochrany soukromí související se zavedením služeb využívajících GNSS a potřeby dalších opatření pro řešení konkrétních otázek ochrany soukromí. Obsahovala otázku týkající se názoru na relevanci vynakládaného celkového úsilí Evropy obecnému cíli, kterým je zajistit konkurenceschopnost v oblasti moderních technologií a zvýšení výzkumného úsilí a co nejlepšího využití výsledků výzkumu. Žádala náměty na konkrétní oblasti, na které by se měl výzkum soustředit. Současně otevřela diskusi na téma povzbuzování malých a středních podniků ze strany orgánů veřejné správy a podpory vzdělávacích programů a zajímala se o názory na nejdůležitější spolupráce a konkrétní oblasti ve světě, na které bude potřeba se zaměřit. Požadovala odpovědi na otázku, zda by se měla věnovat pozornost zavádění norem pro zařízení a služby družicové navigace a na jaké úrovni. Ptala se, jaké bezpečnostní aplikace

vyžadují certifikaci, zda jsou bezpečnostní požadavky na infrastrukturu systému Galileo dostatečné pro vytvoření základny pro certifikaci systému včetně doby životnosti infrastruktury a zajímala se o obavy zainteresovaných stran v otázce odpovědnosti a o názory na nutnost lepší koordinace spektra na evropské i mezinárodní úrovni a přijetí opatření týkající se potenciálních zdrojů rušení. Současně přijímala návrhy na případné změny v oblasti práv duševního vlastnictví spojené s vývojem nových aplikací a projevila zájem o informace týkající se překážek v právních předpisech na vnitrostátní i evropské úrovni, které souvisí s uváděním nových aplikací na trh.⁴⁹

Zpracování stanoviska probíhá ve Výboru regionů v několika dílčích fázích. Nejprve je rozhodnuto o tom, která z odborných komisí Výboru se bude daným stanoviskem zabývat. Rozhodování je založeno na poměrně komplikovaném bodovacím systému. Každá frakce má podle počtu vlastních členů přidělen určitý počet bodů a použít může ještě dva tzv. žolíky. Zároveň je bodově ohodnoceno i každé stanovisko. Záleží pak na sféře zájmů, jaké problematice dají jednotlivé skupiny přednost a za jaká řešená témata jsou ochotny své body použít. Následně je vybrán konkrétní člen Výboru, aby návrh stanoviska zpracoval. Po jeho odsouhlasení příslušnou komisí je návrh v další fázi předložen a projednán na plenárním zasedání a po jeho přijetí je zaslán ostatním orgánům Evropské unie.

Vypracování stanoviska k projektu Galileo bylo na základě popsaného procesu přiděleno českému zástupci, tehdejšímu členovi Komise pro politiku územní soudržnosti, Ing. Petru Osvaldovi, který již od počátku projevoval o možnost jeho zpracování velký zájem. Důvodem a motivem bylo zejména jeho elektrotechnické vzdělání a osobní zájem o řešenou problematiku obecně.

Je standardní praxí, že část práce na vypracování konkrétního stanoviska Výboru regionů je na pokyn zpravodaje přesunuta na zaměstnance sekretariátu. Například se může jednat o zajištění některých dílčích administrativních kroků nebo zpracování potřebných analýz. V našem případě však bylo stanovisko Výboru k Zelené knize o aplikacích družicové navigace díky velké zainteresovanosti v dané věci zpracováno celé naším zpravodajem panem Osvaldem.

⁴⁹ Dokument Komise Evropských společenství KOM(2006) 769, *Zelená kniha o aplikacích družicové navigace* [online]. [cit. 2022-02-06]. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52006DC0769&qid=1644144511889&from=CS>

Úkolem Výboru regionů je vyjádřit se k zadanému problému z pohledu regionů. Má definovat a zhodnotit význam a dopad navrhovaných změn na regiony, města a obce a na život občanů v nich žijících a upozornit na možné potíže, kterým by mohly regionální samosprávy v případě jejich přijetí čelit. Zpravodaj tak musí především vycházet z vlastních zkušeností nasbíraných při práci v regionu a z potřeb jeho obyvatel. Současně má také velmi důležitou úlohu v průběhu diskuze k řešené problematice.

V našem případě bylo ve vydaném stanovisku Výboru regionů k Zelené knize o aplikacích družicové navigace zpracovaném Ing. Osvaldem zavedení vlastního evropského navigačního systému z tohoto pohledu hodnoceno jednoznačně pozitivně. Jeho cíle byly shledány v souladu s hlavními prioritami Výboru regionů.

Ing. Osvald ve stanovisku mimo jiné uvádí, že vlastní navigační systém považuje za nezbytný pro hospodářský a společenský rozvoj a konkurenceschopnost evropských regionů, konkrétně uvítal například umožnění zlepšení řízení dopravy, její bezpečnosti a plynulosti, zefektivnění způsobů krizového řízení a zkvalitnění monitorování životního prostředí. Za jeho pomoci má dojít k zdokonalení plánování územního rozvoje a zároveň skýtá podněty k trvalým rozvojovým inovacím. Ve svém stanovisku dále vyjádřil přesvědčení, že se systém Galileo bude zásadně podílet na naplnění Lisabonské strategie, jejímž cílem je dosažení vysoké konkurenceschopnosti evropských ekonomik, udržitelný hospodářský růst a zajištění pracovních příležitostí nutných pro růst zaměstnanosti. Umožní vytvoření nových pracovních míst a zvýší obchodní možnosti malých a středních firem, ale i velkých společností působících např. v energetickém nebo telekomunikačním průmyslu. V regionech posílí spolupráci místní a regionální samosprávy a podnikatelů, výzkumných ústavů a občanů. Zároveň byla do stanoviska prosazena idea, že by se projekt Galileo měl realizovat i v nových členských státech, které je nutné významně zapojit, čímž dojde k prohloubení územní soudržnosti Evropské unie. Upozornil, že je důležité, aby nebyly znevýhodněny méně rozvinuté regiony.

Poukázal na potřebu propagace GNSS a nabídl, že Výbor bude zprostředkovávat vztahy mezi Evropskou komisí, orgány navigačního systému a regionálními samosprávami. Výbor by mohl hrát důležitou roli při zapojení místních a regionálních samospráv, jelikož ty mají ze své pozice blízkou vazbu na konečné uživatele aplikací. Konstatoval, že úspěšnost projektu bude záviset na zapojení místních a regionálních aktérů.

V rámci svého stanoviska dále upozornil na potřebu novelizací řady předpisů a směrnic a poukázal na nutnost vymezení hranic mezi hospodářským využitím aplikací a ochranou soukromí. Navrhl, aby bylo při tvorbě aplikací umožněno postupovat též „zdola“, od konečných uživatelů dle jejich konkrétních požadavků.⁵⁰

Z uvedeného průřezu zhodnocení, návrhů, postřehů a připomínek, které obsahovalo stanovisko k projektu Galileo, je zřejmé, že jeho zpracování je práce velice časově náročná a vyžaduje velké požadavky na odborné vědomosti, znalosti unijních předpisů z různých oborů a zkušenosti z práce v rámci regionální samosprávy.

Zároveň v tomto bodě považuji za nutné zmínit, že funkce zástupce ve Výboru regionů je funkcí neplacenou. Delegát za svou práci nepobírá žádnou finanční odměnu, vyjma uhrazení případných cestovních nákladů. Současně mu samozřejmě vedle činnosti pro Výbor regionů plynou i pracovní závazky v České republice spojené s prací zastupitele.

Stanovisko k projektu, tak jak ho předložil Ing. Osvald, bylo Výborem přijato, ovšem s výjimkou jednoho zásadního bodu. Ing. Osvald navrhoval, aby sídlo Galilea, přesněji Evropského úřadu pro dohled nad globálním družicovým systémem (GSA) bylo umístěno do jednoho z nových členských států. Tento požadavek byl zcela v souladu s příslibem původních členských států Evropské unie z roku 2003, že nové evropské agentury budou umístovány do nových členských států. Tento fakt byl zároveň i jednou z dalších pohnutek, které podpořily zájem pana Osvalda o vypracování daného stanoviska, protože jedním z kandidátů na umístění sídla agentury byla i Praha. Zmíněný bod ve stanovisku však na plenárním zasedání vyvolal ostrou diskuzi. Někteří zástupci Výboru z delegací původních členských zemí s tímto bodem zásadně nesouhlasili. Na základě výsledku hlasování, kdy neprošel o tři hlasy, pak musel být z oficiálního stanoviska tento návrh odstraněn. Přestože Výbor regionů je pouze poradním orgánem a ze své pozice nemá rozhodovací pravomoc, bylo jeho překvapivé rozhodnutí v této otázce pro řadu členů včetně našeho zpravodaje Ing. Osvalda velkým zklamáním.

Schválením stanoviska na plenárním zasedání Výboru regionů mohla práce našeho zástupce pana Osvalda v dané věci skončit. Nicméně i nadále trvající možnost, že by se

⁵⁰ Dokument Evropského výboru regionů CdR 96/2007 fin EN/CS-MP/mh EN-RD/PP/mh EN-RD/PP/jv, *Stanovisko Výboru regionů k Zelené knize o aplikacích družicové navigace* [online]. [cit. 2021-08-30]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-96-2007>

Praha nakonec přeci jen stala hostitelkou tak významné evropské agentury, byla pro něj impulsem k další činnosti.

Dnes víme, že Česká republika boj o umístění sídla prestižní agentury vyhrála a Praha se v konkurenci dalších deseti evropských měst – Athén, Barcelony, Bruselu, Cardiffu, Lublaně, Mnichova, Noordwijku, Swataru, Štrasburku a Římu dokázala prosadit. K tomuto úspěchu však vedla nelehká a několik let dlouhá cesta. Svým zájmem a velkou zainteresovaností v dané věci k němu svým dílem přispěl i Petr Osvald, který se i nadále problému věnoval a další dva roky v této záležitosti spolupracoval s tehdy vládním zmocněncem pro kandidaturu České republiky na sídlo Evropské agentury pro navigační systémy, kterým se díky svému profesnímu zaměření a zkušenostem stal Ing. Karel Dobeš (později byl pan Dobeš jmenován i vládním zmocněncem pro spolupráci s evropskou agenturou pro družicovou navigaci).

V rámci snahy o získání agentury GSA do Prahy organizovala česká delegace při Evropské unii v Bruselu z vlastní iniciativy konference, schůzky a ostatní akce, během nichž prezentovala Českou republiku (tedy konkrétně její hlavní město Prahu) jako vhodnou pro umístění centra Evropského úřadu pro dohled nad globálním družicovým systémem. Mimo jiné pořádala například odborné mezinárodní workshopy tematicky zaměřené na využití satelitní navigace v pozemní dopravě, letectví a zemědělství, které cílily především na zástupce Evropské komise, Rady a Evropského parlamentu.

Regionální zájmy se potkaly se zájmy národními a lobbování za umístění sídla Evropského úřadu pro dohled nad globálním družicovým systémem v Praze nakonec slavilo svůj triumf. Čechům se podařilo přesvědčit zástupce z ostatních členských států a získat si je na svou stranu. Z kandidátských měst byla v roce 2010 Radou Evropské unie určena jako vítěz právě Praha.

V roce 2012 se ze svého dočasného sídla v Bruselu přestěhovala agentura do pražských Holešovic. O dalších devět let později ještě významně rozšířila svou působnost, v roce 2021 se GSA změnila na Agenturu Evropské unie pro vesmírný program (EUSPA), odkud se řídí veškeré kosmické programy EU.

Obrázek 4 Sídlo EUSPA v Praze

Zdroj:

<https://mapy.cz/zakladni?x=14.4346848&y=50.0980371&z=17&source=firm&id=13047709&gallery=1&sourcep=ffoto&idp=4711284>

Nové poznatky získané díky satelitním systémům jsou využitelné v mnoha oborech. Uplatnění nacházejí především v dopravě, pro určování trasy jízdy na pozemních komunikacích, v systémech elektronického mýtného, v železniční, vnitrozemské vodní, námořní i letecké dopravě. Je možné jich využít v průmyslovém odvětví, energetice, telekomunikačních a bankovních systémech, v zemědělství, geodézii nebo obchodu. Pomáhají také při rybolovu a sledování a ochraně životního prostředí. Přinášejí nové aplikace pro tzv. smart cities a smart regions a poslouží i záchranným složkám.

Umístění sídla GSA (nyní transformované do EUSPA) znamená pro Českou republiku nejen zvýšení její prestiže, ale má také pozitivní efekt na regionální rozvoj. Vývoj v oblasti družicových systémů přináší obrovskou příležitost pro firmy, nejen pro velké korporace, ale i pro malé a střední formy podnikání. Do vesmírných aktivit se dosud zapojilo již několik desítek českých společností a vědeckých pracovišť nejen v Praze, ale i v ostatních českých regionech. České výrobky se uplatnily např. v meteorologických aktivitách, v telekomunikačním oboru, přispěly k vývoji nového evropského systému řízení letového provozu a jsou také součástí vesmírných misí. Umístění agentury v Praze je rovněž impulsem pro české vědecké a výzkumné týmy. Vývoj v této oblasti zároveň skýtá i značný potenciál do budoucna.

5 Výsledky a diskuse

5.1 Působení české národní delegace ve Výboru regionů

Česká republika se stala oficiálním členem Evropského výboru regionů po svém přistoupení do Evropské unie v roce 2004, první kontakty zástupců českých regionálních samospráv s touto institucí se však objevily ještě před samotným vstupem Česka do EU. Úspěch zaznamenala Česká republika již v předvstupním období v podobě vytvoření Společného konzultativního výboru.

Složení české národní delegace navrhuje společně Svaz měst a obcí České republiky a Asociace krajů České republiky. Úkolem české národní delegace je zabezpečit dostatečnou pozornost potřebám českých regionů a jejich občanů a prosadit jejich zájem na půdě Evropské unie.

Už od počátku svého působení v Evropském výboru regionů vystupují všechny české národní delegace jednotně, jednotliví členové odhlíží od svého politického zařazení a v zájmu českých obcí, měst a regionů hlasují až na ojedinělé výjimky jednomyslně podle společného doporučení.⁵¹ Čeští zástupci mají mezi sebou úzké vazby a navzájem dobře spolupracují, zároveň jsou i v kontaktu s našimi delegáty v ostatních orgánech Evropské unie.

5.2 Nedostatky v komunikaci s regionálními aktéry

Snahou české delegace do budoucna je zefektivnit komunikaci s občany prostřednictvím místních a regionálních samospráv a zkvalitnit spolupráci národní delegace se zástupci českých samospráv a ostatních regionálních aktérů tak, aby se lépe využily možnosti, které Výbor nabízí.

⁵¹ EURACTIV. *V plánu obnovy mi chybí „tah na budoucí branku“, říká šéf české delegace ve Výboru regionů* [online]. [cit. 2022-02-22]. Dostupné z WWW: <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/interview/v-planu-obnovy-mi-chybi-tah-na-budouci-branku-rika-sef-ceske-delegace-ve-vyboru-regionu/>

6 Závěr

Regionální samosprávy v rámci řízení krajů, měst a obcí vstupují do mezinárodních vztahů s cílem zajistit svým občanům kvalitnější životní podmínky. Nejčastější formou této spolupráce je navazování partnerství s regiony nebo jednotlivými obcemi v zahraničí a členství v mezinárodních uskupeních hájících jejich zájmy. Důvodem pro tyto vztahy bývá vzájemná výměna zkušeností při řešení aktuálních problémů. Vrcholný orgán sloužící místním a regionálním vládám představuje Evropský výbor regionů, poradní instituce Evropské unie, která sdružuje zástupce lokálních a regionálních samospráv členských zemí.

Evropská komise a Rada Evropské unie má povinnost před předložením nového legislativního návrhu, jehož účinky dopadají na místní nebo regionální úroveň, konzultovat takovýto návrh s Výborem regionů (týká se cca 70 % návrhů). Výbor se k návrhům vyjadřuje z pohledu obcí a regionů prostřednictvím vydaných stanovisek. Vedle povinně konzultovaných oblastí (všeobecné a odborné vzdělávání a mládež, kultura, veřejné zdraví, transevropské sítě v oblasti dopravy, telekomunikací a energetiky, hospodářská a sociální soudržnost) jsou s Výborem diskutována i jiná témata, která mohou mít vliv na regionální a místní úroveň. Výbor regionů má zároveň možnost vyvolat diskuzi k určité otázce předložením stanoviska z vlastní iniciativy.

Cílem činnosti Výboru regionů je posílení vlivu místních a regionálních samospráv a dohled nad dodržováním principu subsidiarity – zásady, která stanovuje, že se rozhodování musí odehrávat co nejotevřeněji, na nejnižším stupni nejbliže občanům. Výbor spolupracuje s místními a regionálními orgány a podporuje dialog zástupců samospráv členských zemí a dalších zainteresovaných skupin se zástupci Výboru regionů, analyzuje a hodnotí dopad přijatých návrhů v praxi.

I když se od počátku působení Výboru regionů jeho role postupně zvyšuje, stále existují možnosti, jak jeho fungování zdokonalit tak, aby lépe sloužil evropským samosprávám. Členové Výboru vyvíjí snahu o další posílení svého hlasu v rámci rozhodovacího procesu v EU s cílem vyrovnat postavení lokální, regionální, národní a evropské úrovně.

Výbor regionů má aktuálně 329 členů, kteří jsou navrhováni jednotlivými členskými státy a následně jmenováni Radou Evropské unie. Každý členský stát je v Evropském výboru

regionů zastoupen svou národní delegací, která je tvořena členy a jejich náhradníky. Počet členů jednotlivých národních delegací je odvozen od počtu obyvatel daného státu.

Česká republika navázala vztahy s Výborem regionů již v předvstupním období, oficiálním členem se stala v roce 2004 po přistoupení k EU. V současnosti naše lokální a regionální samosprávy zastupuje 12 stálých členů Výboru a stejný počet náhradníků. Delegáti se pravidelně schází před plenárním zasedáním Výboru regionů, aby formulovali společné postoje a projednali důležité záležitosti. Za hlavní priority svého působení ve Výboru považuje česká delegace politiku soudržnosti, přeshraniční spolupráci, rozvoj venkovských oblastí a otázky dopravy a infrastruktury.

Ačkoli členové českých národních delegací vystupují v zájmu našich regionů jednotně, je práce ve Výboru hlavně o osobním nasazení jednotlivců. Je zřejmé, že někteří čeští zástupci jsou na půdě Výboru regionů aktivnější, dokáží lépe využít příležitostí, které členství přináší a tím tak přispívají k prosazení českých zájmů větší měrou, jiní méně.

Příkladem takového aktivního přístupu může být i práce Ing. Osvalda týkající se družicového navigačního systému Galileo. S vidinou možnosti umístění agentury GSA v Praze pokračoval ve spolupráci s vládním zmocněncem pro kooperaci s evropskou agenturou pro družicovou navigaci i po vypracování stanoviska Výboru k této otázce a tím přispěl k tomu, že Praha v kandidatuře na sídlo Evropského úřadu pro dohled nad globálním družicovým systémem v konkurenci dalších evropských měst obstála.

Umístění sídla tak významné evropské agentury v Praze neznamená pro Českou republiku jen zvýšení prestiže, zároveň má také pozitivní efekt na ekonomiku a regionální rozvoj.

Moderní technologie jsou klíčové pro řadu odvětví, EU přikládá jejich vývoji velký význam a vynakládá na něj nemalé investice. Rychle rostoucí rozvoj v oblasti družicových systémů s sebou nese mimořádné příležitosti pro podnikatelské aktivity malých, středních i velkých firem. V loňském roce navíc došlo k transformaci GSA na Agenturu Evropské Unie pro vesmírný program EUSPA, která má na starosti nejen družicovou navigaci, ale řídí veškeré kosmické programy Evropské unie, čímž se možnosti v tomto směru ještě dále rozšířily.

Do vesmírných aktivit se dosud zapojily již desítky českých společností a vědeckých a výzkumných pracovišť. Jejich výrobky se uplatnily např. v meteorologických aktivitách, v telekomunikačním průmyslu, přispěly k vývoji nového evropského systému řízení letového provozu a jsou také součástí vesmírných misí. Očekávaný technologický vývoj v této oblasti navíc slibuje i velký potenciál do budoucna.

Praha se díky sídlu nejdůležitější technologické agentury stala centrem evropského vesmírného rozvoje.

7 Seznam použitých zdrojů

Tištěné dokumenty

ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. 165 s. ISBN 978-80-87197-00-4

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, LUHANOVÁ, Markéta. *Politika v regionálním rozvoji: úvod do studia*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta ve vydavatelství Credit, 2004. 162 s. ISBN 80-213-1157-6.

DOČKAL, Vít, (Ed.), KOZLOVÁ, Michaela, HAVLÍK, Vratislav, VERNER, Pavel. *Regionální politika EU a naplňování principu partnerství. Případové studie České republiky, Německa, Francie a Slovinska*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav, 2006. 153 s. ISBN 80-210-4012-2.

DOSTÁL, Vít. *Paradiplomacie českých krajů. Regiony jako aktér mezinárodní politiky*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, o.p.s. a Masarykova univerzita, 2017. 189 s. ISBN 978-80-7325-447-6; 978-80-210-8843-6.

HUDEČKOVÁ, Helena, LOŠŤÁK, Michal, ŠEVČKOVÁ, Adéla. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2006. 189 s. ISBN 978-80-213-1413-9.

Elektronické dokumenty

ASOCIACE KRAJŮ ČESKÉ REPUBLIKY. *AKČR* [online]. [cit. 2021-12-29]. Dostupné z WWW: <http://www.asociacekraju.cz/akcr/>

CZECH SPACE PORTAL. *Úspěchy ČR* [online]. [cit. 2022-02-06]. Dostupné z WWW: <https://www.czechspaceportal.cz/uspechy-cr/>

EURACTIV. *České euroregiony založily asociaci, aby mohly lépe prosazovat své zájmy. Nezaháli ani na úrovni EU* [online]. [cit. 2022-02-22]. Dostupné z WWW: <https://euractiv.cz/section/cr-v-evropske-unii/news/ceske-euroregiony-zalozily-asociaci-aby-mohly-lepe-prosazovat-sve-zajmy-nezahali-ani-na-urovni-eu/>

EURACTIV. *Jak české regiony vysílají své zástupce do Bruselu? Praxi jsme odkoukali, říká předseda české delegace* [online]. [cit. 2021-12-29]. Dostupné z WWW: <https://euractiv.cz/section/cr-v-evropske-unii/news/jak-ceske-regiony-vysilaji-sve-zastupce-do-bruselu-praxi-jsme-odkougali-rika-predseda-ceske-delegace/>

EURACTIV. *Petr Osvald: Lobbista v Bruselu musí mít místo kufru peněz kufr argumentů* [online]. [cit. 2021-12-29]. Dostupné z WWW: <https://euractiv.cz/section/cr-v-evropske-unii/interview/petr-osvald-lobbista-v-bruselu-musi-mit-misto-kufru-penez-kufr-argumentu-006462/>

EURACTIV. *V plánu obnovy mi chybí „tah na budoucí branku“, říká šéf české delegace ve Výboru regionů* [online]. [cit. 2022-02-22]. Dostupné z WWW: <https://euractiv.cz/>

section/evropske-finance/interview/v-planu-obnovy-mi-chybi-tah-na-budouci-branku-rika-sef-ceske-delegace-ve-vyboru-regionu/

EUROPEAN UNION AGENCY FOR THE SPACE PROGRAMME. *Tiskové zprávy* [online]. [cit. 2022-02-06]. Dostupné z WWW: <https://www.euspa.europa.eu/newsroom/press-releases>

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ. *Budování odolných komunit* [online]. [cit. 2021-10-31]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/engage/Pages/green-deal.aspx>

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ. *Členové* [online]. [cit. 2021-12-28]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/CS/members/Pages/Delegation.aspx?country=Czech%20Republic>

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ. *Členové, národní delegace* [online]. [cit. 2021-10-04]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/members/Pages/National-delegations.aspx>

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ, *Generální tajemník* [online]. [cit. 2021-10-30]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/about/secretary-general/Pages/secretary-general.aspx>

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ. *Komise* [online]. [cit. 2021-10-24]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/civex.aspx>,
<https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/coter.aspx>
<https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/econ.aspx>,
<https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/enve.aspx>,
<https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/nat.aspx>,
<https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/sedec.aspx>

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ, *Konference předsedů* [online]. [cit. 2021-10-30]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/conference-of-presidents.aspx>

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ. *Politické priority* [online]. [cit. 2021-10-31]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/cor-priorities.aspx>

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ. *Přiblížit Evropu občanům* [online]. [cit. 2021-10-31]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/engage/Pages/Future-of-Europe.aspx>

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ. *The #CohesionAlliance declaration* [online]. [cit. 2021-10-31]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/engage/Pages/cohesion-alliance.aspx>

SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Činnost* [online]. [cit. 2021-12-29]. Dostupné z WWW: <https://www.smocr.cz/cs/cinnost>

Oficiální dokumenty

Dokument České a Slovenské národní delegace, *Společná pozice České národní delegace a Slovenské národní delegace v Evropském výboru regionů ke kohezní politice po roce*

2020 s cílem přiblížit EU občanům [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z WWW: <http://www.prague-house.eu/evropska-unie/vybor-regionu/>

Dokument Evropského výboru regionů CdR 96/2007 fin EN/CS-MP/mh EN-RD/PP/mh EN-RD/PP/jv, *Stanovisko Výboru regionů k Zelené knize o aplikacích družicové navigace* [online]. [cit. 2021-08-30]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-96-2007>

Dokument Evropského výboru regionů COR-2016-00008-00-01-AC-TRA (EN) 15/16, *Stanovisko Zjednodušení ESI fondů z pohledu místních a regionálních orgánů* [online]. [cit. 2022-02-13]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-8-2016>

Dokument Evropského výboru regionů COR-2019-00269-06-01-NB-TRA (EN) 1/6, *Strategie genderově vyváženého zastoupení členů ve VR* [online]. [cit. 2021-12-29]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/cs/members/Pages/default.aspx>

Dokument Evropské unie, *Bleskový Eurobarometr 497, Povědomí občanů o regionální politice EU a jejich názor na ni* [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z WWW: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2286>

Dokument Evropské unie, *Příručka řádného legislativního postupu* [online]. [cit. 2021-10-02]. Dostupné z WWW: https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/215109/OLP_2020_CS.pdf

Dokument Evropské unie, *Zvláštní Eurobarometr 96.1, Budoucnost Evropy* [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z WWW: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2554>

Dokument Komise Evropských společenství KOM(2006) 769, *Zelená kniha o aplikacích družicové navigace* [online]. [cit. 2022-02-06]. Dostupné z WWW: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52006_DC0769&qid=1644144511889&from=CS

Sdělení č. 25/2002 Sb. m. s. [online]. [cit. 2021-12-27]. Dostupné z WWW: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=25/2002%20&typeLaw=mezinarodni_smlouva&what=Cislo_zakona_smlouvy

Úřední věstník Evropské unie C 306/152, *Lisabonská smlouva* [online]. [cit. 2021-10-04]. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2007:306:FULL&from=CS>

Úřední věstník Evropské unie C 310/207, *Protokol o používání zásad subsidiarity a proporcionality* [online]. [cit. 2021-10-02]. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2004:310:0207:0209:CS:PDF>

Úřední věstník Evropské unie L 65/41, *Rules of Procedure* [online]. (PDF). [cit. 2021-10-24]. Dostupné z WWW: <https://cor.europa.eu/en/members/Documents/CoR-Rules-of-Procedure-EN.pdf>

Úřední věstník Evropské unie C 326/17, *Smlouva o Evropské Unii* [online]. [cit. 2021-10-02]. Dostupné z WWW: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0008.02/DOC_1&format=PDF

Úřední věstník Evropské unie C 326/47, *Smlouva o fungování Evropské unie* [online]. [cit. 2021-10-04]. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=cs>

Zákon o krajích (Zákon č. 129/2000 Sb.) [online]. [cit. 2022-02-19]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-129>

Zákon o obcích (Zákon č. 128/2000 Sb.) [online]. [cit. 2022-02-19]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

8 Přílohy

Stanovisko Výboru regionů k Zelené knize o aplikacích družicové navigace